

obč. zák.), jenom plody nemusí vydati (§ 1437 a § 330 obč. zák.) (viz Ehrenzweig das Recht der Schuldverhältnisse §§ 416 a 417). Dovolatelka správně poukazuje k tomu, že nejde o absolutní neplatnost knihovního zápisu, nýbrž pouze o neplatnost relativní, o jeho bezúčinnost proti žalobci. Byla-li však hypotekární pohledávka Františka B-a proti eráru neúčinnou, nemůže se žalovaná firma proti eráru dovolávat toho, že platně nabyla, majíc důvěru v knihu veřejnou, práva podzástavního k ní, neboť sama v dovolání uznává, že se jako exekuční věřitelka nemůže po rozumu judikátu býv. víd. nejv. soudu čís. 188 (čís. 1149 sb. Nowak) dovolávat důvěry v knihy veřejné. Nemůže-li však to činiti, dlužno uznati, že dosáhla uspokojení ze jmění, z něhož přináleželo úkojné právo na prvním místě eráru a tudíž se ze jmění toho uspokojila beze všeho právního důvodu na úkor žalobcův, jemuž toto jmění připadlo jako úhradní fond. Při tom nezáleží na tom, zda žalovaná firma věděla, či nevěděla, že hypotekární pohledávka Františka B-a jest odporovatelná čili nic, rozhoduje objektivní moment, že odporovatelnou proti žalobci byla a pouze co se plnění plodů, úroků dotýče, dlužno rozeznávat mezi nabyvatelem bezelstným a obmyslným. Výroku, aby byla uznána i odporovatelnost podzástavního práva žalované firmy proti žalobci, není potřebí, když žalovaná není chráněna důvěrou v pozemkové knihy.

Čís. 8044.

Bylo-li úvěrnímu ústavu přikázáno, by nakoupil pro příkazatele cenné papíry, k čemuž mu bylo poskytnuto krytí, úvěrní ústav pak přikázal jiné firmě, by cenné papíry nakoupila a cenné papíry pak zůstaly v úschově u této firmy a nepřišly do vlastní úschovy úvěrního ústavu, vznikl příkazateli proti úvěrnímu ústavu pouze obligační nárok na vydání cenných papírů, jenž jest postižen příročím podle § 4 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 11. května 1928, Rv I 53/28.)

Žalobci domáhali se na žalovaném úvěrním ústavu vydání akcií, jež prý mu dali do úschovy a do správy. Procesní soud prvního st. l. žalobu pro tentokráte zamítl vzhledem k tomu, že žalovanému bylo povoleno příročí, zjistik, že akcie do vlastní úschovy žalované strany ani nepřišly, nýbrž zůstaly u firmy B. F. a spol., takže vzešel žalobcům pouze obligační nárok na vydání těchto akcií, nikoliv však vlastnický nárok na jich vydání žalovaným ústavem jako uschovatelem, any akcie do úschovy ústavu nepřišly. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobců.

D ů v o d y:

Dovolatelé vytýkají odvolacímu rozsudku, že v něm sporná věc nebyla posouzena po právní stránce správně, an odvolací soud uznal, že jim vzešel toliko obligační nárok na vydání akcií, papírů stejného druhu, nikoli vlastnický nárok na vydání určitých akcií, že tedy nešlo o depositum v pravém slova smyslu, nýbrž šlo o depositum irregulare, které je smlouvou, ze které ukladateli vyplývá pouze nárok obligační povahy (§ 959 obč. zák.). Dlužno vycházeti z odvolacího zjištění, podle kterého sporné akcie nikdy nepřišly do vlastní úschovy žalovaného ústavu, nýbrž zůstaly u firmy B. F., pokud se týče u firmy J. a spol., a také dlužno dbáti žalobního tvrzení samotných dovolatelů, že sporné akcie dali do úschovy a správy žalovaného ústavu, čímž mu zajisté dali i úplně volnou disposici s uloženými papíry. Usuzuje-li odvolací soud podle tohoto zjištění, že nešlo o řádnou smlouvu schovací, nýbrž že šlo o nepravidelnou smlouvu schovací, která se liší od řádné tím, že příjemce se stává vlastníkem, že může s uloženými cennými papíry volně nakládati, sluší uvést, že ve skutečnosti šlo mezi stranami v první řadě o komisionářskou smlouvu, neboť bylo zjištěno, že dovolatelé především přikázali žalovanému ústavu, by pro ně sporné akcie nakoupil, poskytnuvše mu k tomu úplné krytí a, že žalovaný ústav tuto smlouvu splnil v ten způsob, že dal firmě F. a spol. příkaz, by pro něho nakoupila podle příkazu dovolatelů jimi požadované akcie, což když se stalo, akcie ty nikdy nepřišly do vlastní úschovy žalovaného ústavu, nýbrž zůstaly u firmy F., pokud se týče, u firmy J. a spol. Z toho plyne, že dovolatelům vznikl proti žalovanému ústavu pouze obligační nárok na vydání řečených akcií, nikdy však vlastnický nárok, takže je pro tuto rozepři nerozhodno, jaké právní povahy je smlouva považovaná odvolacím soudem za depositum irregulare, nýbrž rozhoduje jedině, že nárok dovolatelů je nárokem, který v případě úpadku patřil by do III. třídy úpadkových věřitelů, že je tedy stížen podle § 4 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. příročím, podle odvolacího zjištění žalovanému ústavu prozatím do 30. června 1927 povoleným. Nelze tedy podle § 5 druhý odstavec citovaného zákona po dobu příročí trvajícího v době vydání rozsudku soudu první stolice žalovati žalovaný ústav o plnění pohledávek příročím chráněných. Proto je žaloba, jak zejména soud první stolice správně odůvodnil, předčasná. Pokud dovolatelé ještě v dovolání zdůrazňují, že cenné papíry, o něž jde, jsou jejich vlastnictvím a že proto mají nárok na jejich vydání, prezírají, že kdo vznáší vlastnickou žalobu podle § 369 obč. zák., musí dokázati mimo své vlastnické právo k věci též, že žalovaný ji má ve své moci, a že podle zjištění, — ba samotného přednesu dovolatelů — nebyly tyto cenné papíry v držení žalované strany, nýbrž zůstaly u firmy B. F. a spol., pokud se týče u firmy J. a spol. Žaloba vlastnická musila by tudíž býti zamítnuta již z důvodu tohoto a to vůbec, a nejsou proto postiženi žalobci, když žaloba zamítnuta byla toliko pro tentokráte.